

**Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення правил
зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю»
(реєстр. № 13576 від 31.07.2025)***

***Анотація.** В інформаційній довідці розглянуто питання посилення адміністративної відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю в контексті проекту Закону України (реєстр. № 13576 від 31.07.2025) (далі – законопроект).*

Проаналізовано відповідність законопроекту вимогам Конституції України, основоположним засадам правотворчої діяльності, положенням чинного законодавства про адміністративну відповідальність, законам України, що регулюють суспільні відносини у сфері дорожнього руху.

***Ключові слова:** адміністративне правопорушення, транспортний засіб, місця паркування, зупинка, стоянка, інвалідність, водій з інвалідністю, штраф.*

Вступна частина.

Відповідно до частини шостої статті 30 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю, мають право на встановлення на транспортному засобі розпізнавального знака «Водій з інвалідністю» та під час перевезення осіб з інвалідністю користуються всіма перевагами, що надаються водіям з інвалідністю.

Законопроект змістовно пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо користування перевагами, що надаються водіям з інвалідністю» (реєстр. 13575 від 31.07.2025), яким пропонується запровадити обов'язковий додаток до розпізнавального знака «Водій з інвалідністю», як унікальний електронний ідентифікатор (QR-код), що містить інформацію щодо наявності інвалідності, унормувавши таким чином права водіїв з інвалідністю та водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю.

За умови прийняття законопроекту № 13575, уточнення підстав та посилення адміністративної відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю набуває актуальності.

Принагідно слід відмітити, що Дослідницькою службою було підготовлено Парламентське дослідження щодо закордонного досвіду правового регулювання встановлення спеціальних місць паркування, призначених для водіїв із малими дітьми, вагітних жінок, а також осіб з інвалідністю¹, в якому проаналізовано відповідний досвід окремих держав-членів Європейського Союзу (Німеччини,

¹ Парламентське дослідження щодо закордонного досвіду правового регулювання встановлення спеціальних місць паркування, призначених для водіїв із малими дітьми, вагітних жінок, а також осіб з інвалідністю. Дослідницька служба Верховної Ради України. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/parliam_rs-hsp/75724.html

Польщі, Франції, Італії), а також Сполучених Штатів Америки, Канади, Південної Кореї.

Окрім того, Дослідницькою службою підготовлено інформаційну довідку щодо законопроекту № 13426² (відкликано 17.07.2025), положення якого ідентичні пропонованим положенням законопроекту № 13576, тому висловлені до нього рекомендації актуальні і для розглядуваного законопроекту.

Законопроектом пропонується збільшення розміру штрафу за: порушення правил зупинки, стоянки, паркування транспортних засобів на місцях, що позначені відповідними дорожніми знаками або дорожньою розміткою, на яких дозволено зупинку, стоянку чи паркування лише транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю (крім випадків вимушеної стоянки); створення перешкод водіям з інвалідністю або водіям, які перевозять осіб з інвалідністю, у зупинці чи стоянці керованих ними транспортних засобів. Також пропонується передбачити обов'язок водіїв з інвалідністю або водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю, встановлювати та використовувати на таких транспортних засобах розпізнавальний знак «Водій з інвалідністю» разом з інформацією щодо наявності інвалідності у формі унікального електронного ідентифікатора (QR-коду).

Основна частина.

Визнаючи необхідність удосконалення підстав адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, вважаємо за доцільне зазначити таке.

1. Змінами до частини шостої статті 122 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) (у редакції законопроекту) пропонується дозволити зупинку/стоянку транспортних засобів на спеціально відведених місцях лише транспортним засобам, які мають розпізнавальний знак «Водій з інвалідністю» та інформацію щодо наявності інвалідності у формі унікального електронного ідентифікатора (QR-коду). Логічність наявності такого розпізнавального знака з QR-кодом у водіїв з інвалідністю дисонує з вимогою щодо наявності такого знака і QR-коду у водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю, оскільки вони фактично прирівнюються до осіб з інвалідністю. Розпізнавальним знаком «*Особа з інвалідністю*» охоплюватимуться обидві категорії водіїв: які безпосередньо є особами з інвалідністю і які перевозять осіб з інвалідністю. Унікальний електронний ідентифікатор (QR-код) логічно повинні були би мати всі особи з інвалідністю, а не лише водії.

Аналогічні висновки стосуються уточнення частини шостої статті 152-1 КУпАП (у редакції законопроекту).

² Інформаційна довідка щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю» (реєстр. № 13426 від 26.06.2025). дослідницька служба Верховної Ради України. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/law_judic_activ/inform_references-pravsud/76566.html

2. Законопроектом пропонується посилити санкції за вчинення правопорушень, передбачених частиною шостою статті 122 Кодексу України про адміністративні правопорушення та частиною шостою статті 152-1 КУпАП, встановивши *абсолютно визначений* розмір штрафу – триста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – НМДГ).

У зв'язку з цим варто зазначити, що встановлення чітко фіксованої міри несприятливих наслідків для правопорушника суперечить загальним правилам накладення стягнення за адміністративне правопорушення, виходячи з характеру вчиненого правопорушення, особи порушника, ступеня його вини, майнового стану, обставин, що пом'якшують і обтяжують відповідальність (стаття 33 КУпАП). Суми штрафів мають відповідати принципу пропорційності адміністративного стягнення рівню суспільної шкідливості вчиненого правопорушення, його поширеності, конкретним обставинам вчинення і негативним наслідкам, які воно завдає встановленому порядку управління, власності та правам громадян.

3. Відповідно до пояснювальної записки «реалізація положень проекту акта у разі виявлення вищезазначених правопорушень *може призвести до збільшення дохідної частини державного бюджету* в середньому в 5 разів за рахунок надходжень від сплати штрафів». Незважаючи на це, у супереччю частині першій статті 27 Бюджетного кодексу України та частині третій статті 91 Регламенту Верховної Ради України необхідне фінансово-економічне обґрунтування законопроекту (включаючи відповідні розрахунки) не додається.

4. Зміни до статті 265-4 КУпАП створюють правову невизначеність. Якщо частина друга цієї статті доповнюється вказівкою на частину шосту статті 152-1 КУпАП (у редакції законопроекту) після вказівки на випадки, передбачені частиною третьою статті 265-4 КУпАП (у чинній редакції), то ці випадки суттєвого перешкоджання дорожньому руху або створення загрози безпеці руху не повинні поширюватися на частину шосту статті 152-1 КУпАП. Тобто при вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого частиною шостою статті 152-1 КУпАП, інспектор з паркування має безумовне право на тимчасове затримання транспортних засобів, як і при вчиненні адміністративних правопорушень, передбачених частинами другою і восьмою цієї статті. Тому доповнення пункту 2 частини третьої статті 265-4 КУпАП видається зайвим.

5. Положення розділу II не узгоджуються з позицією Конституційного Суду України, який у Рішенні від 15 квітня 2020 року № 2-р(П)/2020 відзначив, що в контексті принципу верховенства права важливим є встановлення при внесенні змін до законодавства розумного часового проміжку між офіційним оприлюдненням закону і набранням ним чинності.

6. Звертаємо увагу, що на розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за паркування, зупинку, стоянку транспортних засобів на місцях, призначених для транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю, водії, які перевозять осіб з інвалідністю, та водії, які перевозять дітей віком до трьох років» (реєстр.

№ 12436 від 22.01.2025) та проект Закону України «Про внесення змін до статті 122 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення прав осіб з інвалідністю (реєстр. № 12444 від 27.01.2025), якими також пропонується збільшити розміри штрафів, у тому числі за правопорушення, передбачені частиною шостою статті 122 КУпАП, частиною шостою статті 152-1 КУпАП. Окрім того, на розгляді парламенту перебувають законопроекти № 13426-1, № 13426-2, № 13426-3, якими пропонується удосконалення притягнення до відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю.

Висновок.

Унормування напрямів державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зокрема щодо правил паркування, зупинки і стоянки транспортних засобів, у тому числі тих, що мають позначку «Водій з інвалідністю» потребує корегування і дотримання принципу правової визначеності.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*